

กระบวนการถ่ายภาพนกตามธรรมชาติ

ณัฐวุฒิ สิงห์หนองสง⁸

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นบทความวิชาการที่เขียนจากประสบการณ์การสร้างสรรค์ของผู้เขียน มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายกระบวนการถ่ายภาพนกตามธรรมชาติ ซึ่งกระบวนการถ่ายภาพมีดังนี้ 1. การศึกษาพฤติกรรมนก 2. การเตรียมกล้องและการเตรียมตัวของช่างภาพ 3. การรอเวลากดชัตเตอร์ การถ่ายภาพนกตามธรรมชาติภาพสำคัญที่ควรถ่ายคือ ภาพแอคชั่นการเคลื่อนไหวของนก ภาพนกกับรังนก การเลือกฉากหลัง รวมถึงการจัดองค์ประกอบภาพ นอกจากนี้การถ่ายภาพนกควรเลือกใช้ความเร็วชัตเตอร์ที่สูงเพื่อหยุดการเคลื่อนไหวของนกเทคนิคนี้เรียกว่าการถ่ายภาพสตอปแอคชั่น

คำสำคัญ : การถ่ายภาพนก, นก, ธรรมชาติของนก

The Process of Bird in Nature Photography

Abstract

This article is written from personal experience which aims to describe the process of photographing the birds in nature. The process is including 1) studying bird's behavior, 2) preparing the camera and 3) preparing photographer for pressing the shutter. It's important to consider the birds' actions, the nest, the background and composition for photos. To photograph the birds, camera should be set with high-speed shutter in order to capture the action—this technique is called “Stop-Action.”

Keywords: Bird Photography, Bird, Bird in Nature

---

⁸ อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

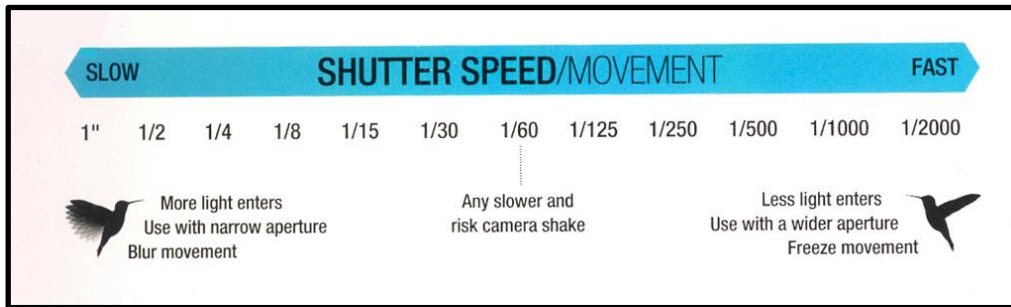
1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การสร้างสรรคภาพนบกัจัยหนึ่งที่ทำให้ช่างภาพประสบความสำเร็จในการสร้างสรรคผลงานคือการใช้เลนส์ระยะไกล (Telephoto) เพราะเลนส์มีคุณสมบัติสามารถถ่ายภาพวัตถุที่อยู่ระยะไกลกับช่างภาพ แต่อุปกรณ์เป็นเพียงบัจัยหนึ่งเท่านั้นในการสร้างสรรคผลงาน แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือตัวช่างภาพหรือผู้สร้างสรรคผลงานที่จะต้องเข้าใจและรู้วิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งภาพนบก โดยที่การถ่ายภาพนบกช่างภาพต้องมีความอดทนและมีสมาธิเป็นอย่างมากในการถ่ายภาพ เพราะนบกมีพฤติกรรมการรับรู้ที่เร็วไม่อยู่นิ่งให้ช่างภาพได้บันทึกภาพง่าย ๆ ดังที่ Prathap DK (2014) กล่าวว่า การถ่ายภาพนบกต้องมีความอดทน ความพยายาม การฝึกฝน และบวกกับความหลงใหล

ผลงานชิ้นนี้เกิดจากผู้สร้างสรรคได้สังเกตเห็นพฤติกรรมของนบกที่บินเข้าออกรัง ซึ่งจะบินออกไปกลางทุ่งนาและบินกลับเข้ามาในรังตลอด ทำให้มีความสนใจที่อยากบันทึกภาพดังกล่าวจึงได้เตรียมอุปกรณ์การถ่ายภาพเท่าที่มีพอที่จะบันทึกภาพดังกล่าวได้ ประกอบด้วยกล้องถ่ายภาพ Canon 7D เลนส์ 70-300 จากประสบการณ์การถ่ายภาพของผู้สร้างสรรคที่ผ่าน มาเชื่อว่าอุปกรณ์ดังกล่าวสามารถถ่ายภาพนบกที่สังเกตเห็นได้ ซึ่งโดยปกติแล้วการถ่ายภาพนบก จะต้องใช้เลนส์ที่มีทางยาวโฟกัสระยะไกล ดังที่ FOTOINFO PLUS (2019) กล่าวว่าเลนส์ทางยาวโฟกัสสูงตั้งแต่ 300 มม. ขึ้นไปก็เพียงพอสำหรับการถ่ายภาพนบก โดยสิ่งสำคัญที่นักถ่ายภาพ ควรเข้าใจคือ การถ่ายภาพนบกมีมากกว่าแค่กล้องและเลนส์ทางยาวโฟกัสสูง ในกาครั้งนี้ผู้สร้างสรรค ต้องการศึกษาระบวนการถ่ายภาพนบกที่ใช้อุปกรณ์กล้องและเลนส์ที่ไม่ได้มีคุณภาพสูงในการสร้างสรรคผลงาน

2. แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

นกเป็นสัตว์ที่มีการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว ดังนั้นแนวคิดที่ผู้สร้างสรรค์นำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานคือ แนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายภาพแอคชั่น การถ่ายภาพแอคชั่นคือการถ่ายภาพวัตถุที่กำลังเคลื่อนไหวให้หยุดนิ่ง ตัวอย่างดังภาพที่ 1

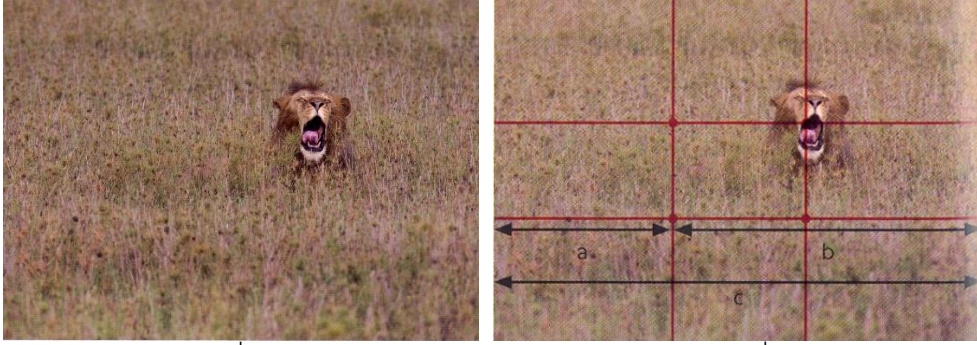

ภาพที่ 1 ภาพแสดงการทำงานความเร็วชัตเตอร์

ที่มา : Read this if you want to take great photographs.

ภาพแสดงการทำงานของความเร็วชัตเตอร์ของกล้อง เมื่อช่างภาพใช้ความเร็วชัตเตอร์ที่สูงจะทำให้การถ่ายภาพวัตถุได้หยุดนิ่ง ซึ่งเทคนิคดังกล่าวเรียกว่าการถ่ายภาพแอคชั่น ผู้สร้างสรรค์ได้นำเทคนิคดังกล่าวมาใช้ในการถ่ายภาพนก ซึ่งการจับจังหวะการเคลื่อนไหวให้หยุดนิ่งของนก (Stop Action) หรือถ้าใช้ความเร็วชัตเตอร์ที่ต่ำกว่าการเคลื่อนไหวของนกเช่นจังหวะการเคลื่อนไหวของปีกนกจะทำให้เกิดภาพที่เรียกว่าภาพมูฟเม้นท์ (Movements)

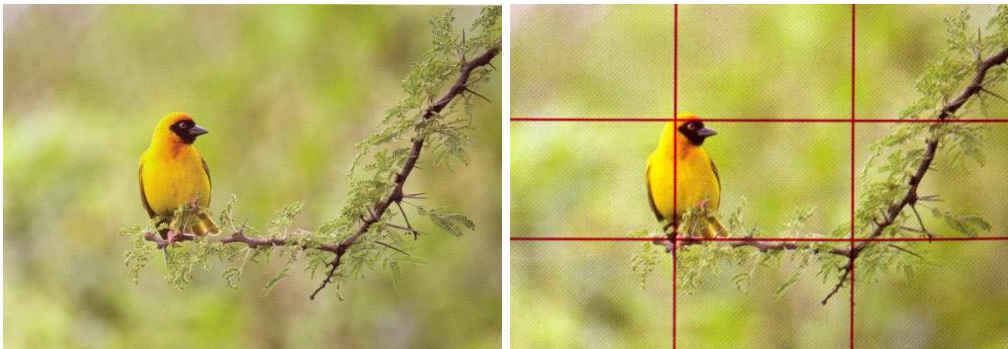
การจัดองค์ประกอบภาพ ภาพถ่ายจะสามารถสื่อสารได้ดีนั้นผู้สร้างสรรค์จะต้องมีการจัดวางองค์ประกอบของภาพให้สอดคล้องกับองค์ประกอบศิลป์ ดังที่ Richard (2018) กล่าวว่า กฎของที่ว่าง เป็นกฎเกี่ยวกับความรู้สึกของพื้นที่ทางกายภาพในภาพถ่าย เช่น พื้นที่ว่างด้านหน้า (Nose room) ระบุว่าวัตถุหลักควรมีพื้นที่ “Active” สำหรับเคลื่อนที่ไปยังทิศทางที่หันหน้า แต่สามารถเลือกไม่ทำตามกฎนี้เพื่อสร้างความรู้สึกของวัตถุถูกคุมขัง หรือความคับแคบได้ และ สัดส่วนทอง (Golden Mean) เส้นที่มีความยาวเท่ากับ c จะถูกแบ่งออกเป็นสองส่วนคือ a และ b โดยอัตราส่วนของ $a : b$ จะเท่ากับอัตราส่วนของ $b : c$ หรือประมาณ $1 : 1.618$ การวางตำแหน่งจุดสนใจลงที่จุดนี้จะเป็นจุดที่ดีที่สุดในการภาพ ดังตัวอย่างภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ตัวอย่างภาพการจัดองค์ประกอบภาพกฎของที่ว่าง

ที่มา : Mastering Composition กฎ ทฤษฎี และวิธีจัดองค์ประกอบสำหรับถ่ายภาพ

กฎสามส่วน (Rule of Thirds) โดยที่ Richard (2015) กล่าวว่า การจัดองค์ประกอบภาพกฎสามส่วนถือเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่ช่างภาพควรนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน จอห์น โทมัส สมิธ จิตรกร, ช่างแกะสลัก และนักโบราณวัตถุ เขียน “กฎ” มาตรฐานที่ใช้กันมาช้านานนี้ ในปี ค.ศ. 1979 กฎมีอยู่ว่ากรอบรูปจะถูกแบ่งเป็นสามส่วนทั้งแนวนอน และแนวตั้ง จุดสนใจจะถูกวางไว้บนเส้นของการแบ่งส่วน หรือบนจุดใดจุดหนึ่ง ดังตัวอย่างภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ตัวอย่างภาพการจัดองค์ประกอบภาพกฎสามส่วน (Rule of Thirds)

ที่มา : Mastering Composition กฎ ทฤษฎี และวิธีจัดองค์ประกอบสำหรับถ่ายภาพ

3. กระบวนการสร้างสรรค์

3.1 ศึกษาพฤติกรรมนก นักแต่ละชนิดมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันช่างภาพก่อนจะกดชัตเตอร์ถ่ายภาพควรศึกษาพฤติกรรมของนก ทั้งการบิน การเข้ารัง หรือแม้แต่การระวังตัวของนกที่จะบินหนีเวลาคนเดินเข้าใกล้ เพราะช่างภาพจะได้เตรียมตัวและวางแผนการสร้างสรรค์ผลงานรวมถึงการคาดการณ์ได้

3.2 เตรียมอุปกรณ์ อุปกรณ์สำหรับการถ่ายภาพก็มีความสำคัญมาก ซึ่งถ้าอุปกรณ์ไม่พร้อมผู้สร้างสรรค์ผลงานอาจไม่ได้ภาพตามที่ต้องการ โดยผู้สร้างสรรค์ได้เตรียมอุปกรณ์ในการถ่ายภาพดังนี้

3.2.1 กล้อง กล้องที่ผู้สร้างสรรค์ใช้คือกล้อง DSLR (Digital single-lens reflex) Canon 7D และตั้งค่ากล้องที่พร้อมที่จะถ่ายภาพนก โดยผู้สร้างสรรค์ใช้โหมดในการถ่ายภาพโหมด (Speed Variable) หรือ TV เพื่อปรับความเร็วชัตเตอร์ ซึ่งรูรับแสงจะปรับโดยอัตโนมัติ และโหมด(Aperture Variable) หรือ AV เพื่อปรับรูรับแสง ซึ่งความเร็วชัตเตอร์จะเปลี่ยนโดยอัตโนมัติ

3.2.2 เลนส์ สำหรับเลนส์ที่เหมาะสมสำหรับการถ่ายภาพนกคือเลนส์เทเลโฟโต้ ระยะตั้งแต่ 200 มม. ขึ้นไป ขึ้นอยู่กับขนาดของนกและระยะห่างของช่างภาพกับนก ซึ่งผู้สร้างสรรค์ใช้ถ่ายภาพในครั้งนี้คือเลนส์ canon 70-300 มม.

3.2.3 ขาดังกล้อง ขาดังกล้องมีความสำคัญมากสำหรับการถ่ายภาพนก เนื่องจากเลนส์ที่ใช้ถ่ายภาพระยะไกลมีความหนักและบางครั้งต้องถือกล้องรอนานเวลาถ่ายภาพ อาจทำให้ภาพเกิดการสั่นไหวได้ แต่ในการสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้ผู้สร้างสรรค์ไม่ได้ใช้ขาดังกล้อง เนื่องจากไม่มีขาดังกล้องที่เหมาะสมสำหรับการถ่ายภาพนก

3.3 การสร้างสรรค์ผลงาน การถ่ายภาพนกแต่ละครั้งผู้สร้างสรรค์จะต้องมีการเตรียมความพร้อมทั้งร่างกายและอุปกรณ์ ซึ่งการถ่ายภาพนกจะต้องใช้ความอดทน การรอเวลา และรอจังหวะที่เหมาะสมสำหรับการบันทึกภาพ ในการถ่ายภาพนกครั้งนี้มีกระบวนการดังนี้

3.3.1 ตั้งโหมดของกล้องสำหรับการถ่ายภาพ กล้องที่ผู้สร้างสรรค์ใช้ในการถ่ายภาพนกครั้งนี้คือ Canon 7D โดยการตั้งค่าโหมดสำหรับการถ่ายภาพนกครั้งนี้ผู้สร้างสรรค์ได้ใช้โหมด Tv (Shutter-priority) จะต้องควบคุมความเร็วชัตเตอร์ (Shutter speed) และกล้องจะทำการกำหนดค่ารูรับแสง เพื่อเลือกใช้ความเร็วชัตเตอร์ที่สูงหยุดการเคลื่อนไหวของนก และบางครั้งมีการปรับใช้โหมด Av (Aperture-priority) ช่างภาพกำหนดค่ารูรับแสง และกล้องจะทำการกำหนดความเร็วชัตเตอร์ เรียกโหมดการถ่ายภาพดังกล่าวว่าการบันทึกอัตโนมัติ ซึ่งการเลือกใช้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และการเคลื่อนไหวของนก

3.3.2 การตั้งความเร็วชัตเตอร์ นกเป็นสัตว์ที่มีการเคลื่อนที่เร็วและไวต่อการรับรู้ ดังนั้นการใช้ความเร็วชัตเตอร์ที่เหมาะสมต้องขึ้นอยู่กับความเร็วเคลื่อนไหวของนก ผู้สร้างสรรค์ขอแนะนำว่าควรใช้ความเร็วชัตเตอร์ตั้งแต่ 1/500 – 1/2,000 ขึ้นอยู่กับ

**ความเร็วของการเคลื่อนไหวของนก ซึ่งบางครั้งนกไม่ได้เคลื่อนที่แต่จับกิ่งไม้เอาไว้
ความเร็วชัดเตอร์ที่ต่ำกว่าได้**

3.3.3 การเลือกระบบโฟกัสภาพ สำหรับการถ่ายภาพนกการเลือกระบบ
โฟกัสในการถ่ายภาพนกเราควรใช้ระบบโฟกัสแบบติดตามอย่างต่อเนื่องเพื่อให้กล้องโฟกัสตาม
นกกำลังบินได้ตลอดมีโอกาสได้ภาพนกมากขึ้น แต่ควรระวังในกรณีที่มีลมพัดใบไม้หรือกิ่งไม้
กล้องจะไปโฟกัสวัตถุที่กำลังเคลื่อนไหวแทนที่จะโฟกัสภาพนกที่เราต้องการ ดังที่ Tom Ang
(2011) กล่าวว่าระบบโฟกัสอัตโนมัติระบบสามารถตั้งค่ากลไกการโฟกัสล่วงหน้าก่อนการ
ถ่ายภาพเพื่อทำการเปิดรับแสงเพียงเสี้ยววินาทีหลังจากกดปุ่มชัดเตอร์วัตถุจะอยู่ในโฟกัสเสมอ

3.3.4 การตั้งค่าความไวแสง หรือ ISO ในการถ่ายภาพนกควรเลือกใช้ค่า
ความไวแสงค่อนข้างสูง หรือการเลือกค่าความไวแสงขึ้นอยู่กับสภาพแสงที่ผู้สร้างสรรค์กำลัง
ถ่ายภาพ อีกทั้งความสามารถของกล้องแต่ละตัวก็แตกต่างกัน สำหรับกล้อง Canon 7D ได้เลือก
ISO ประมาณ 400-1,000 เพื่อต้องการให้กล้องใช้ความเร็วชัดเตอร์ได้สูงมากยิ่งขึ้น

3.3.5 การบันทึกไฟล์ภาพ การเลือกไฟล์ในการบันทึกภาพขึ้นอยู่กับ
ความสามารถของกล้องที่บันทึกภาพต่อเนื่องได้ ซึ่งไฟล์ที่มีคุณภาพดีที่สุดคือการบันทึกภาพเป็น
ไฟล์ RAW ที่สามารถนำมาแก้ไขหรือแต่งภาพมากกว่าไฟล์รูปแบบอื่นๆ แต่สำหรับการสร้างสรรค์
ผลงานครั้งนี้ได้ใช้การบันทึกเป็นไฟล์ .JPG เพราะจะทำให้เราถ่ายต่อเนื่องได้ดีสำหรับกล้องที่ใช้
สำหรับกล้องที่ใช้สร้างสรรค์ผลงานคือกล้อง Canon 7D

3.3.6 การตั้งค่าแสงสมดุลสีขาว (White Balance) แนะนำให้ใช้ Auto
White Balance ช่วยในเรื่องความสะดวกขณะถ่ายภาพ และไม่ต้องกังวลขณะถ่ายภาพเรื่อง
ทิศทางของแสง หรือสภาพแสงที่เปลี่ยนแปลงไป

3.3.7 การปลางตัวของช่างภาพ ในการถ่ายภาพนกตามธรรมชาติช่างภาพ
ต้องมีการปลางตัวให้สอดคล้องตามธรรมชาติเพื่อจะได้เข้าใกล้นกให้ได้มากที่สุด และนกไม่ตื่น
กลัวบินหนีไปแล้วไม่กลับมาที่เดิม

ขั้นตอนที่กล่าวมาข้างต้นคือการเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมสำหรับการถ่ายภาพ
นก เมื่อเตรียมทุกอย่างพร้อมแล้วจะเข้าสู่กระบวนการถ่ายภาพ โดยช่างภาพจะต้องเลือกพื้นที่
หรือบริเวณที่นกชอบเกาะหรือกินอาหาร เช่น รังนก กิ่งไม้ พุงนา เป็นต้น ซึ่งระหว่างนี้จะต้องเฝ้า
รอสังเกตพฤติกรรมนก โดยอาจใช้เวลาในการประมาณ 2-3 ชม. อยู่ที่พฤติกรรมของนกแต่ละ
ชนิดสถานที่ และรอจังหวะในการกดชัดเตอร์ถ่ายภาพ

3.4 ผลงาน

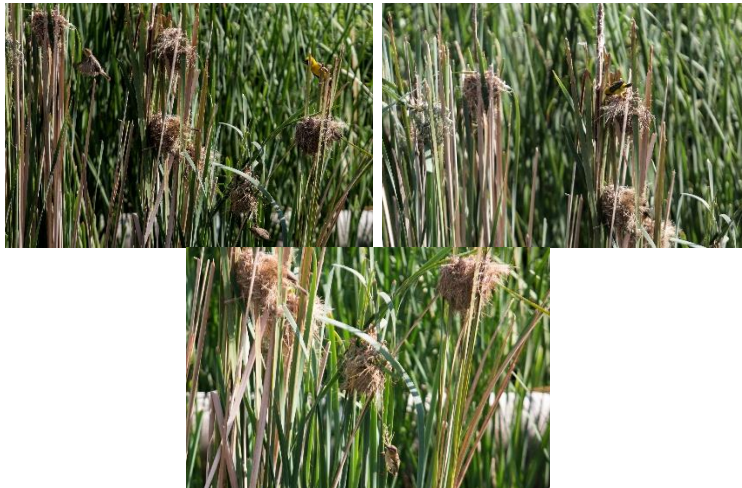
3.4.1 รังนก การถ่ายภาพนกสิ่งมีชีวิตที่ช่างภาพต้องสังเกต คือ รังนก ซึ่งนกจะต้องบินออกหาอาหารและกลับเข้ารัง การรอจังหวะถ่ายภาพนกที่รัง ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4, 5 นกกลับเข้ารัง ถ่ายภาพในช่วงเวลา 11.00 น. สถาบันกันตนา ศาลายา กล้อง Canon 7D เลนส์ 70-300 มม. ISO 800 F-Stop 5.6 Shutter Speed 1/1,600

ภาพที่ 6, 7, 8 นกเฝ้ารัง ถ่ายภาพในช่วงเวลา 11.00 น. สถาบันกันตนา ศาลายา กล้อง Canon 7D เลนส์ 70-300 มม. ISO 500 F-Stop 5.6 Shutter Speed 1/1,000

ภาพที่ 9, 10, 11 นักทำรัง ถ่ายภาพในช่วงเวลา 09.00 น. ถนนสำเร็จพัฒนา ตำบลปลายบาง
นนทบุรี

กล้อง Canon 5D Mark III เลนส์ 70-200 มม. ISO 500 F-Stop 3.5 Shutter Speed 1/3,200

การเตรียมตัวของช่างภาพต้องมีรอจังหวะนกบินเข้ารัง และคอยสังเกตพฤติกรรมของ
นก การรอจังหวะนกที่รังของนกจะทำให้ได้ภาพนกที่ทำพฤติกรรม เช่น การทำรัง การรอเข้ารัง
การเฝ้ารัง การคาบอาหาร การบินที่กภาพดังกล่าวต้องอาศัยการรอจังหวะนกที่บินไปมา และ
ช่างภาพต้องอยู่นิ่งรอให้นกบินเข้ามา ช่วงแรกนกอาจมีอาการตื่นกลัวแต่เมื่อเวลาผ่านไปนกจะ
เริ่มชิน

3.4.2 แอคชั่นของนก การถ่ายภาพนกตามธรรมชาติภาพแอคชั่นต่าง ๆ ของ
นก ภาพที่ได้จะสามารถสื่อความหมายของนกได้ดีเนื่องจากตามธรรมชาตินกจะไม่อยู่นิ่งซึ่งจะมี
พฤติกรรมหรือการเคลื่อนไหวที่น่าสนใจ ดังผลงานภาพตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพที่ 12, 13 นกบินกลางทุ่ง ถ่ายภาพในช่วงเวลา 10.00-11.00 น. ทุ่งนาหลังสถาบันกันตนา
ศาลายา

กล้อง Canon 7D เลนส์ 70-300 มม. ISO 500 F-Stop 5.6 Shutter Speed 1/1,600

ภาพที่ 14, 15, 16 นกบิน ถ่ายภาพในช่วงเวลา 10.00-11.00 น. ทุ่งนาหลังสถาบันกันตนา
ศาลายา

กล้อง Canon 7D เลนส์ 70-300 มม. ISO 500 F-Stop 5.6 Shutter Speed 1/2,500

ภาพที่ 17, 18 นกบินกลางท้องฟ้า ถ่ายภาพในช่วงเวลา 10.00-11.00 น.

ทุ่งนาหลังสถาบันกันตนา ศาลายา

กล้อง Canon 7D เลนส์ 70-300 มม. ISO 500 F-Stop 5.6 Shutter Speed 1/4,000

ภาพที่ 19, 20 นกเจาะกิ่งไม้ ถ่ายภาพในช่วงเวลา 14.00 น. ริมรั้วมหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา

กล้อง Canon 7D เลนส์ 70-300 มม. ISO 400 F-Stop 5.6 Shutter Speed 1/1,600

กล้อง Canon 5D Mark III เลนส์ 70-200 มม. ISO 500 F-Stop 3.5 Shutter Speed 1/6,400

ภาพที่ 21, 22, 23 นกบิน ถ่ายภาพในช่วงเวลา 09.00 น. ถนนสำเร็จพัฒนา

ตำบลปลายบาง นนทบุรี

การบันทึกภาพการเคลื่อนไหวแอคชั่นต่าง ๆ ของนก ช่างภาพต้องรอจังหวะนกเคลื่อนไหวซึ่งบางครั้งนกเคลื่อนไหวเร็วมากทำให้ถ่ายภาพไม่ทัน ดังนั้นต้องใช้ความอดทนและศึกษาพฤติกรรมกรกิน การบิน การเข้าฝูงของนกแต่ละชนิดให้ดีจะช่วยให้ได้ภาพแอคชั่นของนกได้ดี การเลือกใช้ความเร็วชัตเตอร์ที่สูงจะสามารถหยุดการเคลื่อนไหวของนกได้ บางครั้งในหนึ่งภาพอาจเกิดได้ทั้งภาพนกหยุดการเคลื่อนไหว (Stop Action) และภาพการเคลื่อนไหวบางส่วน เช่นปีกนก (Movements) ภาพที่ได้ตัวนกหยุดนิ่งปีกยังมีการเคลื่อนไหว

3.4.3 ฉากหลัง การเลือกฉากหลังที่มีสีสันทําให้ภาพนกที่ได้ดูดีและสะดุดตามากขึ้น ซึ่งภาพนกที่อยู่บนกิ่งไม้หรือกลางทุ่งถ้ามีฉากหลังที่สวຍหรือเป็นสีคู่ตรงข้ามกับนกจะทําให้ภาพที่ได้มีความน่าสนใจมากขึ้น ดังภาพตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพที่ 24, 25 นกบนกิ่งไม้กับฉากหลังสีเขียว 10.00-11.00 น.

ทุ่งนาหลังสถาบันกันตนา ศาลายา

กล้อง Canon 7D เลนส์ 70-300 มม. ISO 500 F-Stop 5.6 Shutter Speed 1/1,600

ภาพที่ 26, 27 นกกลางทุ่งฉากหลังสีส้ม ถ่ายภาพในช่วงเวลา 10.00-11.00 น.

ทุ่งนา ต.คลองโยง อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม

กล้อง Canon 7D เลนส์ 70-300 มม. ISO 800 F-Stop 5.6 Shutter Speed 1/250

ภาพที่ 24-27 ถ่ายภาพในช่วงเวลา 10.00-11.00 น. สถานที่ถ่ายภาพทุ่งนา

หลังสถาบันกัณฑ์นา ศาลาย

ภาพนกที่ไม่มีอาการเคลื่อนไหวหรือไม่มีแอคชั่น การเลือกฉากหลังเพื่อถ่ายภาพทำให้ภาพดูมีมิติและมีความสวยงามของภาพมากยิ่งขึ้น โดยให้เปิดรูรับแสงให้กว้างเพื่อฉากหลังจะได้เบลอล

3.4.4 การจัดองค์ประกอบภาพ องค์ประกอบพื้นฐานที่สามารถนำมาใช้

สำหรับการถ่ายภาพนกคือการใช้กฎสามส่วน (Rule of Thirds) หรือสัดส่วนทองคำ (Golden Mean) ซึ่งจุดเด่นของภาพจะถูกวางไว้ที่จุดตัดของเส้น ดังภาพตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพที่ 28, 29 นกกลางทุ่งนา

ถ่ายภาพในช่วงเวลา 10.00-11.00 น. ทุ่งนา ต.คลองโยง อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม

กล้อง Canon 7D เลนส์ 70-300 มม. ISO 500 F-Stop 5.6 Shutter Speed 1/1,600

ภาพที่ 30, 31 นกกลางทุ่งนา ถ่ายภาพในช่วงเวลา 10.00-11.00 น. ทุ่งนา ต.คลองโยง

อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม

กล้อง Canon 7D เลนส์ 70-300 มม. ISO 500 F-Stop 5.6 Shutter Speed 1/2,500

การจัดองค์ประกอบภาพไม่มีกฎตายตัวขึ้นอยู่กับสถานการณ์หรือสิ่งที่ช่างภาพต้องการสื่อสารไปยังผู้รับสาร ซึ่งการเลือกใช้อองค์ประกอบภาพที่เหมาะสมภาพที่ได้จะมีทั้งความสวยงามและสื่อความหมายได้ในตัวของมันเอง

3.4.5 โฟกัสที่ดวงตา นักเป็นสัตว์ที่มีขนาดเล็กการโฟกัสที่ดวงตานักทำได้ยากมากแต่ถ้าสามารถโฟกัสที่ดวงตาของนกได้ภาพที่ออกมาจะสื่ออารมณ์ในการสื่อสารได้ดีมาก ดังภาพตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพที่ 32, 32 นกกับกิ่งไม้ ถ่ายภาพในช่วงเวลา 09.00-10.00 น. ป่าม ปตท. ต.คลองโยง

อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม

กล้อง Canon 7D เลนส์ 70-300 มม. ISO 320 F-Stop 5 Shutter Speed 1/250

ภาพที่ 33, 34 นกเกาะกิ่งไม้

การโฟกัสดวงตาของนกช่างภาพต้องรอเวลาและมีความอดทนในการรอเพื่อให้ได้ภาพที่ต้องการ โดยช่างภาพต้องเข้าใกล้นกให้ได้มากที่สุดและไม่ให้นกตื่นกลัวโดยการพลางตัว ซึ่งถ้าใช้เลนส์ที่ซูมได้ระยะไกลจะช่วยให้ได้ภาพง่ายขึ้น

4. องค์ความรู้ที่ได้รับจากการสร้างสรรค์ผลงาน

ในการถ่ายภาพนกตามธรรมชาติช่างภาพต้องเข้าใจธรรมชาติของนก มีการรอจังหวะที่เหมาะสมทั้งการเคลื่อนไหวของนกที่เกิดแอคชั่นในรูปแบบต่างๆ สามารถสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการสร้างสรรค์ผลงานดังนี้

- การเตรียมตัวของช่างภาพ ในการถ่ายภาพนกตามธรรมชาติการเตรียมตัวของช่างภาพมีความสำคัญมาก ทั้งการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่เบื้องต้น ศึกษาพฤติกรรมนกดังที่วรรณชนก สุวรรณฉกร (2019) กล่าวว่า การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับนกและสถานที่ที่เราไปถ่ายภาพน่าจะมาก่อน ถ้าศึกษาข้อมูลหรือทำการบ้านมาดีจะมีส่วนให้เราเตรียมตัวหรือสร้างโอกาสในการถ่ายภาพนกได้มากขึ้น และอมรเทพ ทองสิน (2015) กล่าวว่า การจะได้ภาพนกลักษณะนั้นเป็นเรื่องที่ไม่ง่าย เพราะมีปัญหาอุปสรรคมากมายมาคอยขัดขวาง แต่ถ้าเรามีความรู้เรื่องธรรมชาติของนก มีเวลา มีความอดทน มีอุปกรณ์ในการถ่ายภาพที่เหมาะสม และมีเทคนิคในการถ่ายภาพนก การจะได้ภาพนกก็ไม่ใช่ว่าเรื่องที่ยากเกินไป

- การพลางตัวของช่างภาพ ในการถ่ายภาพนกตามธรรมชาติช่างภาพต้องมีการพลางตัวให้สอดคล้องตามธรรมชาติเพื่อจะได้เข้าไปใกล้นกให้ได้มากที่สุด และนกไม่ตื่นกลัวบินหนีไปแล้วไม่กลับมาที่เดิม

- การเคลื่อนไหว/การบิน (Action) ของนก การถ่ายภาพนกที่มีแอคชั่นกับพฤติกรรมต่างๆ ของนก ทำให้ภาพมีความน่าสนใจมากกว่าการถ่ายภาพนกที่เกาะอยู่บนกิ่งไม้โดยทั่วไป เช่น นกกางปีกบิน นกคาบอาหาร นกเข้รัง เป็นต้น โดยการใช้โหมดถ่ายภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อบันทึกภาพการเคลื่อนไหวของนกให้ได้ภาพแอคชั่นที่สวยงาม

- การเลือกฉากหลัง การเลือกฉากหลังของภาพทำให้ภาพนกที่เราได้มีความโดดเด่นของภาพ ซึ่งฉากหลังส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับธรรมชาติของพื้นที่ที่เราเลือกไปถ่ายภาพ เช่น ทุ่งหญ้า สีเหลืองทอง ทุ่งนาสีเขียว หรือดอกไม้สีสันนานาพรรณ ดังที่ FOTOINFO PLUS (2019) กล่าวว่า โดยทั่วไปแล้วภาพนกส่วนใหญ่จะดูดีเมื่อฉากหลังสะอาดเรียบและมีสีที่เสริมความเด่นของนก และ Richard (2015) กล่าวว่า พื้นหลังของภาพคือเวทีสำหรับวัตถุหลัก และพื้นหลังก็ต้องมีความหมายในตัวของมันเอง ถึงแม้พื้นหลังจะเบลอสีและโทนสียังคงนำไปใช้จัดองค์ประกอบและช่วยเสริมวัตถุหลักได้

- การเลือกใช้ความเร็วชัตเตอร์ ควรเลือกใช้การถ่ายภาพแบบต่อเนื่อง หรือการถ่ายภาพเป็นชุดซึ่งกล้องแต่ละตัวมีโหมดดังกล่าวให้เลือกเพราะจะทำให้เราได้ภาพที่สำคัญ ซึ่งถ้าเลือกถ่ายทีละภาพเราอาจจะถ่ายภาพนกที่บินไม่ทัน ส่วนสำหรับความเร็วชัตเตอร์ขึ้นอยู่กับ

การเคลื่อนไหวของนกและเลนส์ที่เลือกใช้ แนะนำควรเลือกใช้ความเร็วชัตเตอร์ไม่ต่ำกว่า 1/1,000 วินาที เพื่อจับภาพนกที่กำลังเคลื่อนไหวให้หยุดนิ่ง แต่สำหรับภาพนกที่จับบนกิ่งไม้สามารถใช้ความเร็วชัตเตอร์ที่ต่ำลงได้ ดังที่ FOTOINFO PLUS (2019) กล่าวว่า การใช้โหมดถ่ายภาพต่อเนื่องเพื่อถ่ายภาพภาพติดต่อกันหลายภาพในขณะที่นกกำลังมีการเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ เล็งกล้องตามนกจนกระทั่งล็อกโฟกัสได้ก่อนกดชัตเตอร์ และเรียนรู้ที่จะคาดการณ์พฤติกรรมของนกล่วงหน้าจากการสังเกตและหาข้อมูลเกี่ยวกับนก

- การจัดองค์ประกอบภาพ ในการถ่ายภาพนกตามธรรมชาติช่างภาพต้องมีการจัดองค์ประกอบของภาพเพื่อให้ภาพที่ได้มาสามารถสื่อสารได้ และสร้างความแตกต่างให้แก่ภาพได้ โดยองค์ประกอบที่สามารถนำมาใช้ได้เหมาะสมคือ กฎสามส่วน (Rule of Thirds)

- แววนาน การถ่ายภาพที่สื่อสารได้อารมณ์มากที่สุดคือแววตาของตัวแบบการถ่ายภาพบุคคลเน้นการโฟกัสที่ดวงตา แต่สำหรับนกที่เป็นสัตว์ที่มีขนาดเล็กและมีความไวของสภาพแวดล้อมมากการโฟกัสที่ดวงตาของนกเป็นสิ่งที่ยากแต่ถ้าสามารถทำได้ ภาพที่ได้ออกมาจะมีความน่าสนใจและดูทรงพลัง บางครั้งช่างภาพต้องรอจังหวะที่นกหันมองส่วนใหญ่เป็นช่วงเวลาที่นกเกาะกิ่งไม้หรืออยู่นิ่งกลางทุ่ง

การบันทึกเรื่องราวของนกตามธรรมชาติเป็นการบันทึกช่วงเวลาที่สวยงามของสัตว์กับธรรมชาติ สังคมเมืองขยาย ธรรมชาติเริ่มหดหายไปตามกาลเวลาซึ่งนกก็จะเลียนหายไปเช่นกัน การหยุดจังหวะการของนกเป็นดั่งการหยุดจังหวะการสื่อสาร ภาพที่ได้จากการสร้างสรรค์สามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้านการสื่อสาร เช่น ภาพประกอบเล่าเรื่อง ภาพบันทึกประวัติศาสตร์ สำหรับช่างภาพการถ่ายภาพนกเป็นงานที่มีความท้าทายเพราะต้องมีความอดทน การรอจังหวะการใช้เทคนิคของภาพถ่าย รวมทั้งอุปกรณ์ในการบันทึกภาพที่มีราคาแพง

ข้อเสนอแนะ

สำหรับผู้ชอบการถ่ายภาพนกหรือฝึกถ่ายภาพนกสามารถนำองค์ความรู้จากบทความนี้ไปทดลองในการสร้างสรรค์ผลงานได้ ซึ่งอาจมีการปรับเปลี่ยนตามสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมของนกที่ถ่ายในแต่ละพื้นที่

การสร้างสรรค์ผลงานและนำเสนอการค้นคว้าทางวิชาชีพมาถ่ายทอดองค์ความรู้นับเป็นแนวทางอย่างหนึ่งในการสร้างงานวิชาการ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

วรรณชนก สุวรรณกร. (2019). *Bird Photography*. FOTOINFO PLUS. 168(2019), 11.

อิสระ เสมือนโพธิ์. (กองบรรณาธิการ). (มีนาคม 2562). *Core Principles of Bird Photography*. FOTOINFO PLUS. 168(2019), 20-25.

อมรเทพ ทองสิน. (2015). *ถ่ายภาพนก (Bird Photography)*. เข้าถึงได้จาก.

http://ousinw.blogspot.com/2015/09/common-kingfisher_24.html.

William Garvey Richard. (2018). *Mastering Composition กฎ ทฤษฎี และวิธีจัดองค์ประกอบสำหรับถ่ายภาพ*. (แปลโดย เกียรติพงษ์ บุญจิตกร). นนทบุรี: ไรตี้พีริเมียร์ จำกัด

ภาษาอังกฤษ

Ang Tom. (2011). *Digital Photography Step by Step*. Published by DK. 53.

Carroll Henry. (2014). *Read This If You Want to Take Great Photographs*. Laurence King Publishing.

Prathap DK. (2014). *10 Incredible Bird Photography Tips for Beginners*.

เข้าถึงได้จาก. <https://digital-photography-school.com/10-incredible-bird-photography-tips-beginners/>.

William Garvey Richard. (2015). *Mastering Composition: The Definitive Guide for Photographers*. Guild of Master Craftsman Publications Ltd. UK.